

**გალაკტიონ ტაბიძის „ხვალეზ იზრუნოს
ხვალისა“ (ინტერტექსტური რელაციები.
დათარიღების პრობლემა)**

**GALAKTION TABIDZE'S "TOMORROW SHOULD
LOOK AFTER ITSELF" (INTERTEXTUAL RELATIONS.
PROBLEM OF DATING)**

ნათია სიხარულიძე

Natia Sikharulidze

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

შოთა რუსთაველის სახელობის
ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტი
Shota Rustaveli Institute of Georgian Literature

საკვანძო სიტყვები: ქართული ლიტერატურა, ქართული პოეზია,
გალაკტიონი

Keywords: Georgian literature, Georgian poetry, Galaktion Tabidze

„ხვალემ იზრუნოს ხვალისა“ გალაკტიონ ტაბიძის ერთ-ერთი ცნობილი ნაწარმოებია. ამ ლექსის შთაგონების წყაროს შესახებ ორგვარი შეხედულება არსებობს: დამკვიდრებული თვალსაზრისით, „ხვალემ იზრუნოს ხვალისა“ ალექსანდრე ჭავჭავაძის უსათაურო ნაწარმოებიდან – „ღიმილმან კარი ლალისა“ მიღებული შთაბეჭდილების შედეგად არის შექმნილი. განსხვავებული მოსაზრების მიხედვით, გალაკტიონისათვის შემოქმედებითი იმპულსის ფუნქცია მათეს სახარების სტრიქონებს უნდა შეესრულებინა.

ვფიქრობ, ორი პოეტის ნაწარმოებთა სალექსო საზომისა და რეფრენის იგივეობა ნამდვილად ქმნის საფუძველს, რომ „ღიმილმან კარი ლალისა“ გალაკტიონის ლექსის ძირითად ინტერტექსტად ჩაითვალოს. თუმცა, ფორმისეულ ელემენტთა იდენტურობის ფონზე აშკარად შეინიშნება ნაწარმოებებს შორის არსებული მნიშვნელოვანი შინაარსობრივი განსხვავება. შინაარსის მხრივ, „ხვალემ იზრუნოს ხვალისა“ აშკარად ეხმიანება წმინდა წერილს. სწორედ ამის გამო, გალაკტიონის ნაწარმოების შესახებ მსჯელობისას უნდა გვახსოვდეს არა მხოლოდ „ღიმილმან კარი ლალისა“, არამედ – სახარებისეული შეგონებაც. ორივე მათგანის გათვალისწინების გარეშე ამ ლექსის გაანალიზება, ჩემი აზრით, შეუძლებელია.

„ხვალემ იზრუნოს ხვალისას“ ინტერტექსტუალური რელაციებისაგან განსხვავებით, მისი დათარიღების პრობლემა არასოდეს გამხდარა მკვლევართა მსჯელობის საგანი. ნაწარმოები პირველად 1927 წელს დაიბეჭდა. მისი თარიღიანი ავტოგრაფი არ მოიპოვება. მიუხედავად ამისა, იგი 1916 წელს შექმნილად ითვლება. ლექსის დაწერისა და პუბლიკაციის თარიღებს შორის არსებული ხანგრძლივი ინტერვალი ეჭვს აჩენს – გაურკვეველია, რატომ უნდა გამოექვეყნებინა პოეტს 1916 წელს შექმნილი ნაწარმოები მხოლოდ თერთმეტი წლის შემდეგ.

„ხვალემ იზრუნოს ხვალისას“ რამდენიმე, მკითხველისათვის ნაცნობი ტექსტისაგან მეტ-ნაკლებად განსხვავებული რედაქცია არსებობს. ავტოგრაფების შესწავლა ცხადყოფს, რომ ლექსის ყველა ვარიანტი 20-30-იან წლებს ან კიდევ უფრო გვიან პერიოდს მიეკუთვნება.

გალაკტიონის ნაწარმოების დათარიღებისათვის განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს „ხვალემ იზრუნოს ხვალისას“ ერთ ნაკ-

ლებად ცნობილ ვარიანტს. საქართველოს თეატრის, მუსიკის, კინოსა და ქორეოგრაფიის მუზეუმში ინახება ალბომი, რომელშიც გალაკტიონის ლექსის ჩვენთვის საინტერესო რედაქცია იკითხება. ცეცელია კალანდაძისადმი მიძღვნილი ეს ექსპრომტი ამ შემთხვევაში განსაკუთრებით საყურადღებოა, რადგან პოეტს მისთვის კონკრეტული თარიღი – 1925 წლის 28 იანვარი მიუწერია. ექსპრომტი დანარჩენ ვარიანტებთან შედარებით მეტ სიახლოვეს ამჟღავნებს ნაწარმოების ძირითად ტექსტთან. იგი, ისევე როგორც „ხვალემ იბრუნოს ხვალისა“, სამი კატრენული სტროფისაგან შედგება და თითოეულ სტროფს უცვლელი რეფრენი ასრულებს. ამგვარი მსგავსება გვაძლევს უფლებას, ვივარაუდოთ, რომ როდესაც პოეტი ექსპრომტს წერდა, იმ დროისათვის „ხვალემ იბრუნოს ხვალისას“ მკითხველისათვის ნაცნობი რედაქცია ახალი შექმნილი ჰქონდა.

ალ. ჭავჭავაძის „ლიმილმან კარი ლალისა“ ერთ-ერთია იმ მცირერიცხოვან ნაწარმოებთაგან, რომლებმაც მნიშვნელოვანი შთაბეჭდილება მოახდინეს გალაკტიონზე. ფრაზა „ხვალემ იბრუნოს ხვალისა“ არაერთხელ გვხვდება პოეტის დღიურებში. ამ ჩანაწერების ერთი ნაწილი უთარიღოა, ხოლო დანარჩენი 30-40-იანი წლებით თარიღდება. ეს მიგვანიშნებს, რომ ალ. ჭავჭავაძის ლექსის სტრიქონით გალაკტიონი ინტერესდება არა 10-იან წლებში, არამედ ბევრად უფრო გვიან.

გალაკტიონის ჩანაწერებისა და ლექსის რედაქციების თავისებურებების გათვალისწინებით, შეიძლება ითქვას, რომ „ხვალემ იბრუნოს ხვალისა“ დაიწერა არა 1916 წელს, არამედ 20-იან წლებში, თუ უფრო დავაბუსტებთ – 1924 წლის ბოლოს ან 1925 წლის დასაწყისში.

ლიტერატურა:

ტაბიძე, გ. (1966). თხზულებანი თორმეტ ტომად ტომად, I. თბილისი: საბჭოთა საქართველო.

დოიაშვილი, თ. (2013) მოტირალ-მოცინარი. თბილისი: სიტყვა.

ბებურიშვილი, ლ. (2018). სამშობლოს კონცეპტი გალაკტიონ ტაბიძის საქართველოს დამოუკიდებლობის პერიოდის ლირიკაში. ლიტერატურათმცოდნეობის თანამედროვე პრობლემები. სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის იდეა და XX საუკუნის მწერლობა. თბილისი: თსუ გამომცემლობა.

This paper presents analysis of Galaktion Tabidze's known verse – „Tomorrow will look after itself“. There exists a twofold opinion on the source of inspiration of this work: according to the established viewpoint the verse „Tomorrow will look after itself“ was created under the impression obtained from Aleksandre Chavchavadze's untitled verse („...ghimilman kari lalisa“). According to the different view the lines from the Gospel of Matthew must have fulfilled the function of creative impulse to Galaktion.

To my mind the identity of the metre and refrain of both poets' works really create the ground to consider A. Chavchavadze's untitled verse to be the basic intertext of Galaktion's verse. However, against the background of identity of the formal elements the essential difference of a plot between these two poetic works is also clearly observed. From the viewpoint of the plot Galaktion's verse obviously resonates with the Holy Letter. It is due to this that while discussing „Tomorrow will look after itself“ we should bear in mind not only A. Chavchavadze's untitled verse but the message of the New Testament. Without taking into consideration both of them it is impossible to analyze this work.

Unlike intertextual relations of Galaktion's verse the problem of its dating has never become the object of dispute among scholars. The work was first published in 1927. Its autograph with indication of the date is not available. Despite this, it is considered to be written in 1916. Long interval between the writing of the verse and publication gives rise to doubt. It is not clear why the poet published the verse created in 1916 only eleven years later.

There exist several editions more or less different from the text of the „Tomorrow will look after itself“ that is known to readers. The study of the autograph testifies to the fact that each version of the verse belongs to the twenties-thirties or even later period.

For dating of Galaktion's work of particular importance is one version of less known „Tomorrow will look after itself“. At the Georgian State Museum of Theatre, Music, Cinema and Choreography there is kept an album in which interesting edition of Galaktion's verse is placed. This extemporization dedicated to Cecilia Kalandadze is of special attention because there is poet's inscription of a concrete date – 28 January, 1925. Compared with the rest versions this extemporization manifests more closeness with

the body text. Just like „Tomorrow will look after itself“ it consists of three quatrains and each line is fulfilled by unchanged refrain. Such similarity allows us to suppose that when the poet wrote extemporization, at that time the edition known to the readers of „Tomorrow will look after itself“ had already been created.

A.Chavchavadze's untitled verse is one of the few literary works that made a great impact on Galaktion. The phrase „Tomorrow will look after itself“ is oftentimes found in his diaries. One part of these records has no date and the others are dated by thirties-forties. This fact indicates that through the line of A.Chavchavadze's verse Galaktion got interested not in the 1910s but far later.

With account of the peculiarities of Galaktion's records and verse editions we may suppose that „Tomorrow will look after itself“ was written not in 1916 but in the twenties, more precisely at the end of 1924 or beginning of 1925.

References:

- Tabidze, G.** (1966). *txzulebani tormet tomad* [Works in twelve volumes], I. Tbilisi: Sabčota Sakartvelo.
- Doiashvili, T.** (2013). *Motiral-motsinari* [Laughing crying]. Tbilisi: siṭqva.
- Beburishvili, L.** (2018). *Samšoblos ḵonceṭi galaḵtion ṭabizis sakartvelos damouḵideblobis periodis liriḵaši*. [The Concept of Homeland in GalaktionTabidze's Lyrics in the Period of Independence of Georgia]. *Contemporary Issues of Literary Criticism*. Contemporary Issues of Literary Criticism The Idea of State Sovereignty and XX Century Literature. Tbilisi: Tsu Press.